

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : นโยบายการคลังกับภาวะเงินเฟ้อในประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน : นางสาวพิมพ์ใจ พงศ์พันธุ์ลักษณ์

ชื่อปริญญา : เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2543

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์อัมรินทร์ พงศ์ จัตุรงค์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ดิ ไทยานันท์
3. รองศาสตราจารย์กาญจนา ธรรมมาวาท

จากผลการดำเนินนโยบายการคลังแบบเน้นการเพิ่มการใช้จ่ายมากกว่าการหารายได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ทำให้ฐานะการคลังของภาครัฐบาลประสบกับภาวะการขาดดุลสะสมเพิ่มมากขึ้นซึ่งเมื่อเกิดปัญหาการขาดดุลในงบประมาณนั้น รัฐบาลก็ต้องกู้เงินมาปิดช่องว่างของรายได้ และรายจ่ายที่ไม่สมดุลนี้ โดยการกู้เงินจากแหล่งภายในประเทศ และภายนอกประเทศ ซึ่งผลของการกู้เงินมาสมทบจากแหล่งการเงินต่าง ๆ นั้น นอกจากจะมีผลกระทบต่อการเพิ่มในปริมาณเงินอัตราเงินเฟ้อแล้ว ยังมีผลกระทบต่อดัชนีแปรทางเศรษฐกิจอื่น ๆ อาทิเช่น การบริโภคของภาคเอกชน การลงทุน การส่งออก และนำเข้าในสินค้าและบริการ การจัดเก็บภาษีความมั่งคั่งของภาคเอกชน และรายได้ประชาชาติที่แท้จริง เป็นต้น

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงการปรับตัวของรายรับ และรายจ่ายรัฐบาลต่อภาวะเงินเฟ้อในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของปริมาณเงิน และระดับราคา โดยมีสมมุติฐานว่าในขณะที่ระดับราคาเพิ่มขึ้นจะทำให้รายจ่ายของรัฐบาลเพิ่มขึ้นตาม แต่รายได้ของรัฐบาลจะเพิ่มขึ้นช้ากว่าการเพิ่มขึ้นของรายจ่าย โดยศึกษาข้อมูลตั้งแต่ปีพ.ศ. 2513-2540 และพิจารณาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่จะกระทบต่อภาวะเงินเฟ้อ และรายรับ รายจ่ายรัฐบาล หรือไม่ เพื่อเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนิน

นโยบายจะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายที่เหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งแบบจำลองออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ ๆ คือ 1) แบบจำลองสมการกำหนดราคา (Determination of Price) โดยใช้ระดับรายได้ประชาชาติที่แท้จริง และการคาดคะเนอัตราเงินเฟ้อ เป็นเครื่องมือ 2) แบบจำลองทางด้านรายจ่ายของรัฐบาล (Government Expenditure) โดยใช้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเป็นตัวกำหนดรายจ่ายของรัฐบาลที่แท้จริง 3) แบบจำลองรายได้ของรัฐบาล (Government Revenue) โดยกล่าวได้ว่ารายได้ของภาครัฐบาลขึ้นอยู่กับรายได้ที่เป็นตัวเงิน 4) แบบจำลองสมการปริมาณเงิน (Money Supply) โดยในด้านอุปทานของปริมาณเงินจะถูกกำหนดมาจากตัวทวิคูณทางการเงิน และสต็อกของเงินกำลังสูง หรือ สต็อกของฐานเงิน

จากผลการศึกษาพบว่าในช่วงเวลาที่ทำการศึกษานั้นเมื่อเกิดการขาดดุลของรัฐบาลไม่ส่งผลทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของระดับราคาทั้งนี้เนื่องจากการปรับตัวของรายได้ที่เป็นตัวเงินของรัฐบาลมีความรวดเร็วมากกว่าการปรับตัวทางด้านรายจ่ายที่แท้จริงของรัฐบาล ในสถานการณ์ที่ระดับราคาเพิ่มขึ้นอย่างมีเสถียรภาพ สาเหตุเนื่องจากการขาดดุลในช่วงหลังปีพ.ศ. 2526 เป็นต้นมา รัฐบาลได้หาส่วนชดเชยการขาดดุลจากแหล่งที่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงในปริมาณเงินน้อย เช่น การกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ และธนาคารออมสินในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น และลดสัดส่วนการกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทยที่เคยมีอยู่สูงลง จึงไม่ได้เป็นสาเหตุที่ทำให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้น แรงกดดันต่อระดับราคาจึงมีน้อยลงด้วย อย่างไรก็ตามการเพิ่มขึ้นของระดับราคาในบางช่วงยังเป็นผลเนื่องจากปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น วิกฤตการณ์ราคาน้ำมัน และการขยายตัวของภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น ส่วนการขยายตัวของปริมาณเงิน ในระดับสูงช่วงปี พ.ศ. 2529 นั้น เกิดจากการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว แต่ปริมาณเงินที่เพิ่มขึ้นจะถูกดูดซับจากความต้องการถือเงินที่มีอยู่สูงในระบบเศรษฐกิจด้วย ระดับราคาจึงมิได้เพิ่มสูงขึ้นหรือมีเสถียรภาพอยู่ในระดับหนึ่งนั่นเอง